

Buitenland

DUITSLAND (B.R.)

Intranasale rubella-vaccinatie. In Freiburg hebben PETERSEN en medewerkers de werkzaamheid nagegaan van een uit de stam RA 27/3 bereid rubella-vaccin. Zij hebben hiermede 538 schoolmeisjes van 10 tot 13 jaar geënt. Van deze 538 meisjes waren 292 (55 pct) vóór de enting seronegatief. Van de negatieve meisjes werden 210 subcutaan en 82 intranasaal geënt. Het conversiepercentage bedroeg bij de subcutaan geënte meisjes 100 pct, bij de intranasaal geënte 99 pct. De na de vaccinatie bepaalde antistoftiter was slechts 0,7 titergraden lager dan de op een natuurlijke rubella volgende immuniteit. De antistoftiter was bij de intranasaal geënte meisjes iets (maar niet significant) hoger dan bij de subcutaan geënte. Bij één meisje werd de intranasale enting niet gevolgd door vorming van antistoffen. (*Dtsch. med. Wschr.*, 5 okt. bl. 1842.)

GROOT-BRITANNIË

Preventie van mongolisme. In zijn jaarrapport over 1972 *On the State of the Public Health* kondigt Sir GEORGE GODBER (chief medical officer of the Department of Health) een systeem aan ter vermindering van de frequentie van het Down-syndroom. Het belang hiervan blijkt uit de omstandigheid dat van elke vier ernstig geestelijk gestoorde kinderen op de schoolleeftijd er één aan dit syndroom lijdt, en dat er zich elk jaar ongeveer 1300 nieuwe gevallen voordoen. Het ziet er naar uit dat het mogelijk zal worden, bij bepaalde zwangere vrouwen met verhoogde kans op een mongoloid kind amniocentese te laten uitvoeren. Vrouwen boven de veertig jaar hebben twintig maal zo veel kans op een mongoloid kind als vrouwen van 20-24 jaar. Wanneer men bij alle zwangere vrouwen boven de veertig jaar amniocentese zou verrichten en in de positieve gevallen de zwangerschap zou afbreken, zouden er jaarlijks 220 minder kinderen met het Down-syndroom geboren worden. Een aantal grote obstetrische afdelingen in het land beschikken over de nodige ervaring en over de uitrusting voor het uitvoeren van amniocentese, en elk gewest bezit minstens één centrum voor cyto-diagnostiek. (*Lancet*, 20 okt. bl. 921.)

SCHOTLAND

Het alcoholprobleem. Volgens rapport van het Departmental Committee on Scottish (Liquor) Licensing Law worden in Schotland 7 maal zo veel mannen en 5 maal zo veel vrouwen wegens alcoholisme in ziekenhuizen opgenomen als in Engeland, en de sterftcijfers ten gevolge van alcoholisme zijn er 6 maal zo hoog voor mannen en 2 maal zo hoog voor vrouwen. Voorts zijn er 2½ maal zo veel veroordelingen wegens dronkenschap. Het rapport doet een aantal onbevredigende aanbevelingen. Zo wordt geadviseerd, de wet op de vergunningen minder stringent te maken, met de bedoeling „to promote civilized drinking and break down the attitude that regards the consumption of liquor as an end in itself”. En waarom zouden kinderen niet in bars mogen worden toegelaten? „Where the conditions are right (cursivering van het rapport) we see no reason why a child should not be present in a bar in a hotel, a restaurant or even a public house in the company of his family.” (*Brit. med. J.*, 13 okt. bl. 64.)

SOVJET-REPUBLIEKEN

Meer vrouwen dan mannen. Volgens de laatste statistieken van het Ministerie van Gezondheid der Sovjet-Republieken

heeft de totale bevolking het aantal van 250 miljoen bereikt; er zijn 116 miljoen mannen en 134 miljoen vrouwen, hetgeen een vrouwenoverschot betekent van 18 miljoen. Van deze bevolking zijn 208 miljoen mensen na de communistische revolutie geboren. De gemiddelde levensverwachting bedraagt thans voor beide geslachten 70 jaar. (*J. Amer. med. Ass.*, 1 okt. bl. 89.)

VERENIGDE STATEN

Folie-kunst en chromosoombeschadiging. Bij de bevestiging van metaal-folie op kunstvoorwerpen („foil-art”) wordt door middel van een spray een plakmiddel op de te verkleven oppervlakken aangebracht. Er zijn aanwijzingen dat de daarbij gebruikte adhaesiva een teratogene of mutagene werking hebben. Medio augustus heeft de Consumer Product Safety Commission de spray-adhaesiva in de ban gedaan. Dr. J. RODMAN SEELY, een hoogleraar in de kindergeneeskunde, biochemie en moleculaire biologie en cyto-technologie aan de universiteit van Oklahoma heeft tien personen kunnen demonstreren, bij wie blootstelling aan een dergelijk adhaesivum tot chromosoombeschadiging had geleid. Twee hunner waren kinderen van ouders die zich vóór de geboorte der kinderen met „foilart” hadden bezighouden. (*J. Amer. med. Ass.*, 24 sept. bl. 1581.)

Meer luizen. De vorige directeur van het Venereal Disease Laboratory te Atlanta, LESLIE C. NORIUS, waarschuwt dat de infestatie met luizen sterk toeneemt. Volgens zijn schatting hebben meer dan twee miljoen Amerikanen jaarlijks ervan te lijden. Volgens NORIUS is het aantal luizendragers in de laatste tien jaar met meer dan 800 pct toegenomen. Ook het United States Department of Agriculture heeft de toenemende incidentie geconstateerd. Hoofd- en schaamluis zijn hoogstens lastig, maar de klederluis is bovendien te duchten als overbrenger van de Rickettsiae die vlektyfus veroorzaken. De toeneming van de luizen-infestatie kon langs indirecte weg worden bevestigd. Er is nl. één fabrikant die 70 pct van de vrij verkrijgbare luizenmiddelen vervaardigt, nl. Norcliffe Laboratories. Hun produkten worden in 90 pct van alle drug stores verkocht. NORIUS heeft hun verkoopcijfers over de laatste jaren opgevraagd. Uit deze cijfers is gebleken dat de producent in 1963 in totaal 254.184 preparaten heeft geleverd; elk preparaat was bedoeld voor één kuur. In 1973 zijn er 2.081.136 preparaten verkocht, dat is een toeneming van 819 pct. (*J. Amer. med. Ass.*, 1 okt. bl. 21.)

Pest. In 1972 heeft zich in de Verenigde Staten één geval van pest voorgedaan; in het lopende jaar zijn er reeds twee geweest: een meisje van negen jaar in Arizona, en een man van 64 jaar in Texas. In beide gevallen is de diagnose door laboratorium-onderzoek bevestigd. Geen der patiënten is gestorven. (*J. Amer. med. Ass.*, 8 okt. bl. 124.)

CONGRESSEN, ENZ.

Advanced Course in Cancer Chemotherapy, 26-30 nov. 1973 te Essen (B.R. Duitsland), onder auspiciën van de International Union against Cancer (UICC). Aanmelding bij Dr. J. F. DELAFRESNAYE, Int. Union Against Cancer, PO Box 400; 1211 Geneva 2, Zwitserland.

2nd Congress of the European Association for Maxillo-Facial Surgery, 16-21 sept. 1974 te Zurich, Zwitserland. Inlichtingen:

M. M. HILFMAN

Binnenland

Voorlichting over menopauze bepleit. Aan de ziekenfondsen is formeel het voorstel gedaan op grote schaal mee te gaan werken aan de voorlichting over de menopauze aan vrouwen die de veertigjarige leeftijd hebben bereikt.

Het is voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid van de vrouw en haar gezin noodzakelijk dat zij en haar omgeving op de hoogte zijn van de verschijnselen die de overgangsjaren inluiden en begeleiden. Dit zou artsen en psychologen vele uren en dus de volksgezondheidskas vele gulden besparen. Op grond van die overweging zou voorlichting via overheidsinstanties (ministerie van Volksgezondheid of de gemeentes) heilzaam en kostenbesparend werken. (*NRC-Hbl.*, 27 oktober.)

Nederlands Kanker Instituut. De rijksoverheid zal meer geld moeten gaan geven om het fundamenteel wetenschappelijke onderzoek naar kanker op peil te houden. Dit onderzoek, dat wat het Nederlands Kanker Instituut in Amsterdam betreft, grotendeels door het Koningin Wilhelmina Fonds wordt gefinancierd, kan niet meer alleen uit die bijdrage worden gefinancierd. Vooral niet nu binnenkort de bouw begint van een nieuwe research-laboratorium.

Dit is een uitspraak van bestuur en directie van het Nederlands Kanker Instituut ter gelegenheid van de officiële opening van het nieuwe Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis aan de Amsterdamse Plesmanlaan, door de koningin. Het ziekenhuis is sinds eind mei van dit jaar in gebruik. De vroegere vestiging aan de Amsterdamse Sarphatistraat in een voormalig militair hospitaal kon daarmee worden verlaten.

Klinisch directeur Dr I. S. SINDRAM van het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis is van mening dat de vorderingen op het gebied van de behandeling van kanker de laatste jaren niet spectaculair zijn. „Er zijn”, zo zei hij „geen zodanig principieel nieuwe mogelijkheden ontdekt, dat daardoor de kans op genezing met sprongen omhoog is gegaan. Nog steeds zal voor vele vormen van kanker een goede kans op genezing vooral gelegen zijn in een vroege ontdekking van het proces. De voornaamste vorderingen moeten worden gezocht in de resultaten van het teamwork van artsen en onderzoekers in een hoog gespecialiseerd ziekenhuis als het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis. Door de gebundelde kennis en ervaring biedt men de patiënt meer kans op genezing dan in algemene ziekenhuizen.” (*Volkskrant*, 30 oktober.)

Gezondheidsraad is vóór fluoridering. Drinkwaterfluoridering is de enige maatregel die op korte termijn de tandcariës kan beperken. Maar het besluit hiertoe is een politieke beslissing.

Dit zegt de Gezondheidsraad in een advies dat hij eind vorige maand aan de regering heeft uitgebracht en dat nog steeds niet werd gepubliceerd.

Als de regering vindt dat drinkwaterfluoridering geen onaanvaardbare inbreuk op de persoonlijke vrijheid van de burger maakt, dan moet zij zo spoedig mogelijk met een wetsontwerp komen, aldus de commissie.

De fluoridering zou dan voor een periode van 25 jaar moeten geschieden, terwijl de hoeveelheid fluoride bij algemene maatregel van bestuur moet worden vastgesteld. In-

tussen moet er gedegen onderzoek worden gedaan naar het verloop van de tandariës in ons land, naar de wijze waarop zij kan worden bestreden, naar de voedingsgewoonten en de mondhygiëne.

De commissie vindt dat fluoridering van drinkwater, op grond van de in de kring der deskundigen heersende opvattingen met voldoende mate van zekerheid als veilig kan worden gekwalificeerd. Maar de commissie vindt niet dat zij antwoord moet geven op de vraag of de overheid tot fluoridering moet besluiten dan wel hiervan moet afzien „ten einde alle nadruk te dezen te leggen op de persoonlijke verantwoordelijkheid en niet te treden in de lichamelijke integriteit en daarmee in de persoonlijke levensfeer van de burger”.

De commissie stond onder voorzitterschap van Dr. C. DEN HARTOG, arts, voedingsfysioloog en oud-hoogleraar in de voedingsleer aan de Landbouwhogeschool te Wageningen. (*NRC-Hbl.*, 31 oktober.)

Hoffmann's vertellingen. „Mevrouw Johnson is er niet in geslaagd alle kinderen toegewezen te krijgen: dat is dan het tragische besluit van haar tweede huwelijk. Het eerste huwelijk was kortstondig en had ook verder weinig om het lijf; behalve haar zoontje van negen is er niets meer van over.

Mevrouw Johnson, nu 33 jaar oud, begon als een kunstenaar met talent en ambitie. Veel geestelijk contact met haar tweede echtgenoot — een krachtige, intellectuele figuur, directeur van een bedrijfsadviesbureau — heeft zij echter nooit gehad. Ze is een zorgzame en liefhebbende moeder, maar als huisvrouw schiet ze ernstig tekort, waardoor het huis het bekende beeld vertoont van vervuilde en verwaarloosde welstand, dat op de een of andere wijze zoveel beklemmender werkt dan het wanhopige beeld van echte armoede. Is zij van nature al een angstig gespannen meisje met depressieve neigingen, haar pogingen om, ondanks de druk die van haar moeilijke echtgenoot uitgaat, tot schilderen te komen maken haar alleen nog maar angstiger. Ze heeft overigens redelijk veel succes met haar werk — niet genoeg echter voor haar eigen gevoel om tevreden te kunnen zijn.

Dan komt het punt waarop haar echtgenoot haar verlaat om bij zijn vriendin in te trekken en het huwelijk eindigt bij de rechter . . .”

Dit is nog maar de helft van een verhaal vol kommer en ellende, waarmee Hoffmann-La Roche het geneesmiddel Limbitrol als dé uiteindelijke oplossing voor de problemen van mevrouw Johnson bij de artsen aanbeveelt. Ook de treurige fotocollage op de mailing (waarvan boven een uitsnede) zal menige arts slapeloze nachten bezorgen. Maar daar zal Hoffmann ook wel wat op weten. (*Adformatie*, 25 oktober.)

Commissie Bijwerkingen Geneesmiddelen geïnstalleerd. Op 18 oktober jl. werd te Leidschendam de Commissie Bijwerkingen Geneesmiddelen geïnstalleerd. De Commissie bestaat uit leden van het College ter beoordeling van verpakte geneesmiddelen, aangevuld met verschillende deskundigen. Voorzitter is de heer J. H. PANNEKOEK, internist te Gorinchem.

De Commissie zal zich zowel bezighouden met de bijwerkingen van nieuwe, nog niet verkrijgbare, verpakte geneesmiddelen, als met die van reeds op de markt zijnde geneesmiddelen. Ondermeer zal de Commissie voorstellen doen voor onderzoeken naar bijwerkingen en aanbevelingen doen om bepaalde maatregelen te nemen, bijvoorbeeld het opnemen van bepaalde waarschuwingen.

De Commissie zal nauw samenwerken met het reeds bestaande Bureau Bijwerkingen Geneesmiddelen, dat sinds